

GROEP 3 – Kring van paddenstoelen

Spel waarbij alle zintuigen worden gebruikt.

In de omgeving waarin kinderen wonen, spelen en naar school gaan, is van alles te zien, te horen en te ruiken. Bij de inrichting van de omgeving waar ze wonen, is rekening gehouden met bewoners, met wegen, met parkeerplaatsen, met speelplaatsen, ook bij de scholen. Toch staan we er maar zelden bij stil. Met waarnemings- en doe-opdrachten laat je kinderen de omgeving goed in zich opnemen.

Korte beschrijving spel

Bij het bekijken van je omgeving kun je al je zintuigen gebruiken. Een manier om daar met kinderen een vorm aan te geven is het spel 'heksenkring'*. Daarbij gaan de kinderen in een park, een bos, op het schoolplein of op een grasveld in een kring zitten met het gezicht naar buiten gericht. Degene die in het midden staat, stelt allerlei vragen en geeft kinderen om de beurt een kans om antwoord te geven.

*Heksenkring is in de natuur een aanduiding van een ongeveer ronde cirkel paddenstoelen. Toen men nog in spoken geloofde dacht men dat er 's nachts heksen in die cirkel dansten. De cirkel is echter de plaats waar een schimmel groeit of groeide. Die begint op één punt en groeit van daaruit in een steeds groter wordende cirkel. Dat gaat bij bodemschimmels- die groeien in voedselrijke grond en niet bv op een stuk hout- naar alle kanten ongeveer even snel. In de cirkel raakt het voedsel op, daar sterft de schimmel. De schimmel cirkel wordt echter steeds groter. Als de schimmel rijp is gaat het vruchten vormen. Paddenstoelen zijn de vruchten van een schimmelsoort (zwam). Die groeien dus op de rand van die cirkel waar de schimmel nog leeft. Vandaar het verschijnsel.

Doelen

- Kinderen beleven en worden zich meer bewust van hun omgeving
- Kinderen doen waarnemingsoefeningen en gebruiken (al) hun zintuigen

Benodigd materiaal

Een vooraf vastgestelde en uitgeprinte vragenlijst is het belangrijkste (zie ook bij voorbereiding). Als besloten wordt kleine activiteiten aan dit spel toe te voegen, zal er materiaal voor meegenomen moeten worden. Voor tastspelletjes bijvoorbeeld blinddoeken, om iets te verzamelen een bakje of potje enzovoort. En eigenlijk moet een 'heks' een fraaie zwarte puntmuts en een bezem (-steel)of toverstok hebben.

GROENE VOETSTAPPEN

Opzet

De 'heksenkring' kan meestal met de hele groep gedaan worden. Bij grotere groepen kan met twee volwassenen ook in twee groepen gewerkt worden. Buiten gaan de kinderen in een cirkel met de rug naar de 'heks' (de volwassene) toe zitten.

De 'heks' gaat middenin de kring staan en gaat allerlei vragen stellen over de omgeving, over van alles dat je kunt horen zien, voelen of ruiken. Het kunnen dus ook kleine doe-opdrachten zijn.

Bij elke vraag/opdracht krijgt één van de kinderen de beurt om een antwoord of reactie te geven. Omdat de kinderen niet allen naar hetzelfde kijken, kan in sommige gevallen ook een kind aan de andere kant van de cirkel gevraagd worden of hij/zij hetzelfde heeft gezien/ervaren of juist iets heel anders.

Vorbereiding

Belangrijkste voorbereiding van dit spel is de selectie van een serie vragen. Hieronder is een serie vragen opgenomen die mogelijk zijn. Het kan echter zijn dat er een aantal tussen zitten die in uw situatie niet kunnen. Die kunnen weggelaten worden of vervangen worden door andere vragen die op uw schoolplein of grasveld juist wel mogelijk zijn.

In het kader van Groene Voetstappen zijn natuurlijk vragen te selecteren of zelf als aanvulling te bedenken die iets met klimaat, verkeer, milieu of ons gedrag te maken hebben. Maar het mogen ook andere vragen of opdrachtjes zijn.

Als er opdrachten zijn waarbij materialen nodig zijn, dan moeten die meegenomen en buiten klaargelegd worden. Regel vooraf wie de spullen draagt en na afloop weer mee terug neemt. Wilt u in twee groepen werken, regel dan tijdig een tweede 'heks' en zo mogelijk ook een tweede puntmuts.

Door een opzet als 'heksenkring' een paar keer uit te voeren, ontdekt u welke (soort) vragen of kleine activiteitjes aanslaan bij de kinderen. Leg die voor uzelf vast.

Uitvoering

Nadat iedereen in de kring is gaan zitten, kan begonnen worden met de uitleg.

Bijvoorbeeld:

GROENE VOETSTAPPEN

“We zitten in een grote kring. Jullie zitten met de rug naar me toe. Het is de bedoeling dat je zo blijft zitten. Ik ga allerlei vragen stellen over de omgeving en soms over je zelf. Soms vraag ik jullie om iets te doen. Om de beurt vraag ik aan één van jullie om een antwoord. Je praat pas als je de beurt krijgt. Je hoeft dus geen vinger op te steken. De antwoorden kunnen eigenlijk niet fout zijn want het gaat om dingen die je zelf kunt zien, horen, ruiken of voelen. Als je nog niet prettig zit, ga je eerst nog even goed zitten. Daarna blijf je zitten waar je zit en kijk je recht voor je uit tenzij ik vraag wat anders te doen. Vanaf nu ben ik alleen aan het woord.”

Na de uitleg volgen de vragen. Hieronder volgt een serie mogelijke vragen:

1. Kijk eerst naar rechts. Geef je rechter buurman of –vrouw een knipoog met je rechteroog. Of: geef je rechter buurman of –vrouw een hand!
2. Kijk nu naar links. Geef je linker buurman of –vrouw een knipoog met je linkeroog.
3. Voel met je hand aan de grond waar je op zit. Hoe voelt de grond aan? Nat/vochtig/droog? Warm of koud? Hard of zacht?
4. Pak een beetje grond tussen je duim en wijsvinger en ruik er aan. Waar ruikt de grond naar?
5. Wrijf een beetje grond helemaal fijn tussen je duim en wijsvinger. Wrijf nu met je wijsvinger zachtjes over het puntje van je neus. Kijk naar je burens links en rechts of hun neus een beetje verkleurd is. Niet praten.
6. Zit je lager, even hoog of hoger dan je omgeving?
7. Zie je iets wat er eigenlijk niet hoort?
8. Kijk recht voor je uit. Wat is het hoogste (voorwerp) dat je ziet? Hoe hoog denk je dat het (voorwerp) is?
9. Wat is het dikste en dunste (voorwerp) dat je ziet?
10. Zie je iets waar je in kunt klimmen?
11. Wat voor kleuren zie je?
12. Welke kleur zie je het meest?
13. Je zit nu al een tijdje. Welk lichaamsdeel wordt daarvan het meeste moe? Je mag nu ook even gaan verzitten.
14. Kijk nu even naar mij en doe mij na. Leg je wijs- en middelvinger naast elkaar aan de zijkant van je keel. Als het goed is voel je daar je hart kloppen. Als de meesten het voelen, geef ik een teken om 15 seconden te tellen hoe vaak je je hart voelt kloppen.**
15. Op mijn teken houd je je adem zo lang mogelijk in. Elke 5 seconden noem ik het aantal, 5, 10, 15, 20, ... Hoe lang hield je het vol?
16. Kijk omhoog. Zijn er wolken? Bewegen de wolken? Naar welke kant?

GROENE VOETSTAPPEN

17. Voel je wind? Van welke kant komt hij? Maak je wijsvinger nat (in je mond steken) en steek hem in de lucht. Aan de kant waar je vinger het koudst wordt komt de wind vandaan. Is dat van links, van rechts, van voren of van achteren?
NB. Waait het helemaal niet laat ze dan tegen hun natte vinger blazen, dan voelen ze dat de vinger aan die kant koud wordt.
18. Kijk vanaf nu tot ik stop zeg (30 of 60 seconden) omhoog. Hoeveel vogels zag je voorbij vliegen?
19. Zag je nog meer voorbij vliegen? Een vliegtuig? Waar zou die heengaan?
20. Houd vanaf nu tot ik stop zeg (30 of 60 seconden) je ogen en mondje dicht en luister. Welke geluiden hoorde je zoal?
21. Welk geluid was het hardst/hoorde je het meest?
22. Welk geluid vond je het mooist? En welk het lelijkst?
23. Hoorde je het verkeer? Vind je dat een vervelend geluid?
24. Wie ziet, hoort, voelt of ruikt iets dat er nog niet gevraagd is?
25. Wie weet er nog een leuke vraag?

“Ik heb geen vragen meer. Ga staan, draai je naar me toe en doe 5 hele diepe kniebuigingen. Voel nu nog een keer naar je hartslag. Ik tel weer 15 seconden af. Gaat je hart nu sneller dan de eerste keer?”

** op de bijlage Meet je Hartslag (zie www.groenevoetstappen.nl/lesmateriaal) staat beschreven hoe je op twee manieren je hartslag kunt voelen.

NB: sommige vragen kunnen leuke bijeffecten hebben. Bij bijvoorbeeld de vragen 1 en 2 geldt dat als iedereen tegelijkertijd naar rechts of links kijkt iedereen tegen een achterhoofd aan kijkt en de buurman je knipoog en uitgestoken hand niet ziet.

Kijk hoe kinderen dat oplossen. Meestal willen ze toch dat de ander de knipoog ziet.